

Ami késik, nem múlik?

Iratok Molnár Gergely két kitüntetéséről

Amióta belépett a százon túliai társaságába a dorozsmai illetőségű *Molnár Gergely*, egészségi állapotáról rendszeresen tudósíthattunk, és mindig oda lukadunk ki, hogy jól van. Azt is megírtuk, többször is, neki is van egy igazi születésnapja, meg egy hivatalos. Annakidején azt hallottuk, természetesen tőle, hogy a majsai határban látta meg a napvilágot 1897 tavaszán, de akkoriban az volt a tanyai szokás, csak azt anyakönyvezték, aki biztosan megmaradt. Na, ő három évszázadra is befizetett vele. Megnéztük most a személyi igazolványát, meg a zsold-könyvét is, november 16-a szerepel hivatalos dátumként, de szülőföldként nem Kiskunmajsa említődik, hanem Dorozsma.

Most is nála jártunk, és a lehető legfontosabb hír, hogy változatlanul jó egészségben telnek napjai. Ha a születésnap családi változatát nézzük, betöltötte már a száznyolcadikát, ha a hivatalosat, akkor is ahhoz közelít már. Ősszel leírtam, ha én lennék a honvédelmi miniszter, belenéznek az asztalfiába, és előkeresnék a morzsalékok közül valami alkalmas kitüntetést az első világháborúban már szolgált, és még élő legidősebb magyar bakának. Most az a hír jutott el hozzánk, hogy kapott valamit. Balga fejfel rögtön gyöngö szavunk sikerének könyveltük el: lám, máris kitüntették.

Tévedtünk. Valamit kapott, de nem azt, amire számíthatnánk. A Hadtörténeti Múzeum munkatársai az 1918. április 18-án kelt hadparancs másolatát hozták el, kiegészítve az ugyanannak az esztendőnek október 1-jén megismételt – másodszori – kitüntetése okiratának másolatával. Az első szerint a M. Kir. 5. n. gy. e. állományában II. osztályú ezüst vitézségi érmet kapott az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartás elismeréseként, több társával egyetem-

ben. A későbbi keltezésű szerint a M. Kir. népfelkelő gyalogezred parancsnoksága arról tudósít, hogy az I. oszt. ezüst vitézségi érmet másodszor kapta meg néhányadmagával.

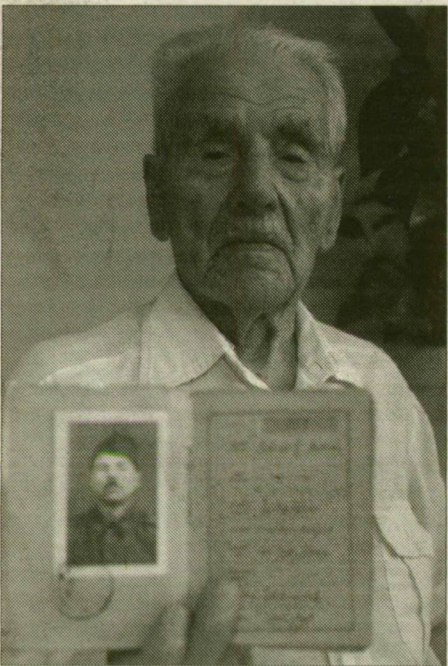
Két kitüntetésről esik szó ugyan, de valójában egyiket se kapta meg. Hallani hallott róla, de ennél több nem jutott el hozzájuk. Nagy lehetett akkor már a káosz a fronton, vagy a parancsnokságon. A másik bökkenő magyarázható a száznyolc évvel is, tény, hogy a főlisoroltak közül egyet se tudna ismerősként említeni.

Távaly, miután talán elsőnek adhattunk hírt a biztosan betöltött százhet évéről, megindult a fölfedező sajtónyüzgés Dorozsmára. Eljutott a hír Szekszárdra is, *Szeri Árpád* kollégám a világháborúról gyűjtögette könyvbe szánt anyagait, eljött tehát Dorozsmára is. Akkoriban temettek el valakit százhat éves korában, utolsó magyar bakaként az első háborúból. Hohó! Ilyet ne mondjatok, az utolsó köszöni szépen, de jól van! Állítólag ő hívta föl talán a Hadtörténeti Múzeumot, fölvilágosítván a kutatókat. Hitték vagy nem, nem tudni, bejelentették telefonon, látni szeretnék. Két héttel ezelőtt ketten aztán eljöttek, magukkal hozván az említett hadi dokumentumok másolatát, és legnagyobb ámulatukra valóban itt találták az időközben száznyolcadikba lépő – vagy már be is töltött – eleven hadfit, Gergő bácsit.

Ami késik, nem múlik? Mi magunk megmaradnánk a tavalyi biztatásnál, ami az asztalfiát illeti. A világ minden kincséért se akarnánk versenyt hirdetni az orosz elmeegógyintézetből szerencsésen és örvendetesen hazamenekített második világháborús katona és Gergő bácsi között, csak tanúsítani akarjuk, hogy jó egészségben találtuk, szerető le-
számazottai körében. Nem kell országhatárokat és állampolgársági törvényeket kerülgetve fölfedeznünk, csak a kezünket kell kinyújtanunk érte.

Az tudja ezt igazán átérzeni, aki benne jár már a száznyolcadikban. Talán máris kimondhatjuk, a legidősebb derék baka, visszavonhatatlanul. Igaz, már nem kaszál a kertben, mint pár évvel ezelőtt, a malacokat se eteti, és kánuklában se tartja negyvenmázsa búza alá a zsákokat, de Szik-sósfürdőre még ki ment nézelődni, és pihenget inkább. Is-ten éltesse jó sokáig!

HORVÁTH DEZSÓ

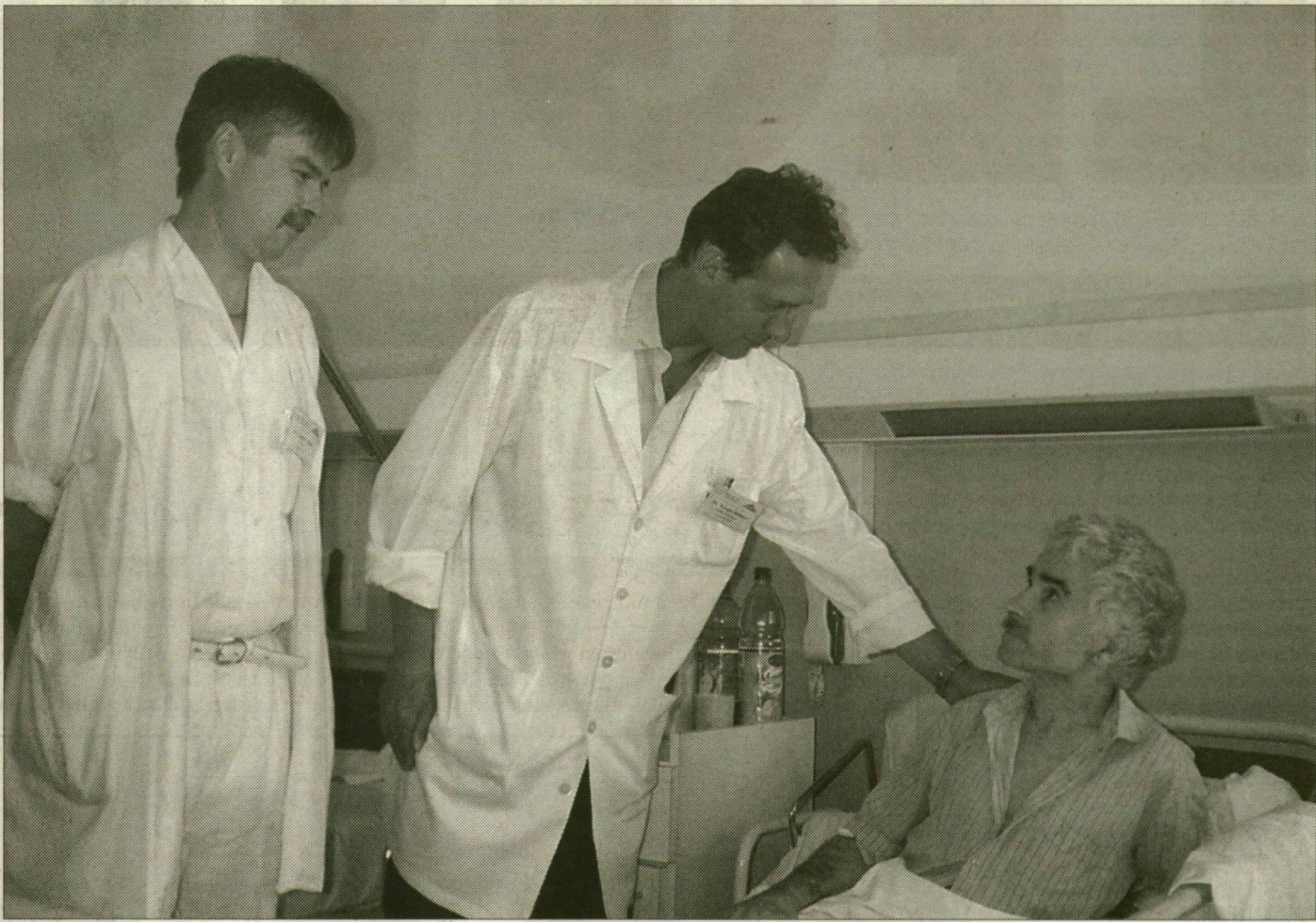

Molnár Gergely

Fotó: Schmidt Andrea

Nemcsak az életét, a lábát is sikerült megmenteni

Bravúros műtét Makón

A két sebész, Lipták Attila (balról) és Vangel Róbert a műtét óta figyelemmel kíséri Márton Sándor felépülését

Fotó: Szabó Imre

Nemcsak az életét, de lábát is megmentették a makói kórházban annak a férfinak, akit a hónap elején ütött el a vonat Kiszombornál. Nem véletlen baleset történt: a férfi elkeseredésében öngyilkos akart lenni. Most már azonban hálás azért, hogy küzdöttek érte az orvosok. Hasonló bravúros műtétet eddig még nem hajtottak végre az intézményben.

„Másodszor születtem meg a makói kórházban” – mondta tegnap lapunknak a negyvenkét esztendő, apátfalvi *Márton Sándor*. A férfi, aki nagyon hálás az életét megmentő orvosoknak, a gondos ápolóknak és a gyógytornásznak, már kisebb sétákat is tesz a kórteremben – persze, egyelőre még járókerettel. Pedig, mint annak idején megírtuk, május 10-én délután kis híján halálra gázolta a vonat Kiszombornál. A baleset következtében igen súlyos sérüléseket szenvedett: bal lába kis híján leszakadt, combcsontja ugyanis eltört, térdízülete megnyílt, a lábát csak a

comb külső felületén lévő izmok, illetve a bőr tartotta, egyéb sérülései miatt pedig ráadás-ként légzési és keringési elégtelenség alakult ki nála. Valószínűnek tűnt, hogy a komoly vérvesztéséget is elszenvedett, életveszélyben lévő férfi Szegedig nem bírta volna ki az utat, ezért a szakszerűen és rendkívül gondosan eljáró mentősök a makói kórházba szállították.

Ott azonnal a műtőbe vitték, ahol a jobb mellkasfelét becsövezték és onnan nagy mennyiségű vért, illetve levegőt távolítottak el. Ezzel a légzése stabilizálódott – mondta el lapunknak a beavatkozást végző egyik sebész, *Vangel Róbert* osztályvezető főorvos. Az életmentő beavatkozást követően a legnagyobb kérdés az volt: sikerül-e megmenteni a súlyosan roncsolódott bal lábát is? A hasonló műtétek még a makóinál sokkal jobban felszerelt kórházban sem számítanak rutineljárásnak, itt pedig korábban egyáltalán nem végeztek hasonló operációt, hiszen ilyen esetekben a stabilizálást követően a nagyobb

centrumokba szokták továbbküldeni a sérültet – erre azonban most nem volt lehetőség. Így az időközben megérkező másik sebészorvossal, *Lipták Attilával* együtt nekiláttak a combcsonttörés és az izomsérülések rekonstrukciójának. Az összesen bő négy órán át tartó műtét végül minden tekintetben sikerült – az intenzív osztályon egyébként az operáció után egy hetet töltött a beteg, lélegeztetőgépre kapcsolva.

Vangel Róbert azt mondta: páciensének ugyan még hátravan néhány kisebb csontműtétje és a jövő héten pótolni kell a combjából a sérülés miatt néhol hiányzó bőrt is, ám minden reménye megvan arra, hogy a lábát tökéletesen használni tudja. Márton Sándort egyébként nem baleset érte: elkeseredésében várta a vonatot, mert hiába van két szakmája is – kazánfűtő és könnyűgépezelő – nem tudott elhelyezkedni. Most már örül, hogy megmentették, és azt mondja, reméli, hamar lábra állhat.

SZABÓ IMRE

Csütörtökön kezdődik az ünnepi könyvhét

Bár a 76. ünnepi könyvhét hivatalosan csak csütörtökön nyílik, már ma is lesznek kapcsolódó programok: 18 órakor *Czenéné Vass Mária* nyitja meg Betűvetés – Könyvaratás 2005 címmel a Bába Könyvkiadó könyvkiállítását az újszegedi Bálint Sándor Művelődési Házban. A Szemelvények a szegedi szabadtérművesség 135 éves történetéből című kötetet 19 órakor ugyanott mutatják be. A vendégek: *Tóth*

Béla, Tandi Lajos és Majzik István. A házigazda: *Kiss Ernő*.

Csütörtökön 16 órakor a SZAB-székházban *Ilia Mihály* irodalomtörténész mutatja be *Péter László* 14 írás József Attiláról című új könyvét. A beszélgetést *Tandi Lajos* újságíró vezeti. A 76. ünnepi könyvhét hivatalos szegedi megnyitóját csütörtökön 17 órakor a Dugonics téren tartják: *Máder Béla*, az egyetemi könyvtár Pro Urbe-díjas főigaz-

gatója mond köszöntőt, majd a rókusai általános iskola diákjai népi játék és néptáncbemutatója következik. Ugyancsak 17 órakor kezdődik a Grand Caféban *Bíró Yvette* Időformák – A filmritmus játéka című kötetének bemutatója. A Somogyi-könyvtárban 17.30-kor *Blazovich László* Szeged rövid története című kötetét a szerzővel beszélgetve *Tandi Lajos* mutatja be. Könyvheti Közéleti Kávéház 18

órakor a Virág cukrászdában: Hat évtized a katedrán – életút könyvbemutatókkal. A vendég: *Rakonczai János* főiskolai tanár, a beszélgetőtársak: *Kovács Miklós* főiskolai tanár és *Molnár Imre* egyetemi tanár. A Bálint Sándor Művelődési Házban 18 órakor *Sz. Lukács Imre* Tábor a pusztán – A Halál színpadán című kötetéről a szerzővel és *Majzik István* kiadóigazgatóval házigazda *Kiss Ernő* beszélget.

Fürst János szerint méltatlan körülmények között dolgoznak a szimfonikusok

Szegednek kellene egy koncertterem

Szegednek szüksége lenne egy kulturális központra, mert sem a túlterhelt nagyszínház, sem pedig az akusztikai szempontból rossz TIK nem alkalmas arra, hogy nagyzenekari koncerteket befogadjon – állítja Fürst János karmester.

– Három éve vagyok a Szegedi Szimfonikus Zenekar művészeti vezetője, szívemhez nőtt az együttes és a város is. Ezért szóvá kell tennem, hogy a Festő utcai próbaterem kicsi, pocsek, és az évadzáró koncertünk kapcsán újra bezabonyosodott: alkalmatlan arra, hogy egy Mahler-szimfónia, vagy bármilyen nagyzenekari darab előadására tiszteességesen fel lehessen készülni benne. Beszereltek ugyan légkondicionálót, de az az-
jós, beállíthatatlan. Elkecsere, amikor megláttam, hogy kifestették, mert ez azt jelzi: nem is gondolkodnak a probléma megoldásán – mondja a Szegedre Párizsból visszajáró Fürst János karmester. A nem-

zetközi zenei életben elismert dirigens az elmúlt hetekben a finnországi Tamperében a helyi szimfonikusokkal dolgozott, és az ottani tapasztalatok késettették arra, hogy a szegedi zenekar érdekében szót emeljen. – Tamperében tizennégy évvel ezelőtt akkor építettek egy csodálatos kulturális központot, amikor az ország még mélyponton volt. Mégis fontosnak tartották, hogy erre is áldozzanak. Én nemcsak a „kisebbségi sportnak” számító klasszikus zenéért szólok, hanem a többi műfajért, a dzsesszéért, a könnyűzenéért is. Világszínvonalú előadókat nem lehet ilyen körülmények közé meghívni. Sajnálom, hogy a külföldön is elismert, kitűnő szegedi muzsikuskok idehaza méltatlan körülmények között kénytelenek dolgozni.

Fürst professzor szerint a nagyszínház csodálatos ékszerdoboz, de túlterhelt, és nem is szimfonikus koncertekre való. Úgy véli, nagy baj, ha egy ilyen komoly kulturális tradíciók-

kal és jelentős mai értékekkel rendelkező városban ez az egyetlen hely, ami nagyszabású hangversenyeket befogad.

– Elkecsere, amikor az egyetem tanulmányi és információs központját profi módon kipróbáltuk. Tíz perc után kiderült: nagyzenekari koncertekre az is alkalmatlan. Egy picivel nagyobb körülményekkel, gondosabb akusztikai tervezéssel lehetett volna egy olyan termet is kialakítani, ami nem csak kongresszusok, kamarakonzertek számára alkalmas – állítja a kínai vendégzereplésére készülő Fürst János, aki orvosként dolgozott francia feleségével nemrégiben a szegedi zsinagógában kötött házasságot. Szerinte több olyan kihasználatlan épület található Szegeden is, ahol – miként más vidéki városokban is – megoldhatnák a zenekar székház- és teremgondjait. Példaként Győrt említi, ahol egy régi filmszínházat alakítottak át koncertteremmé.

H. SZ.

Fürst János az évadzáró filharmoniai koncerten

Fotó: DM/DV